

Dato: 24. juli 2025

J.nr.: I-34

Referat

Møde i kontaktudvalget mellem Danske Advokater og Voldgiftsnævnet den 16. juni 2025

Mødet fandt sted i Voldgiftsnævnets lokaler kl. 15.30-17.00.

Deltagere:

Fra Danske Advokater: Advokat Michael Melchior, advokat Klaus Kastrup-Larsen, advokat Henning Moritzen og advokat Niels W. Kjærgaard.

Fra Voldgiftsnævnet: Bestyrelsesformand Anette Gothard Mikkelsen, præsidiemand Michael Rekling og direktør Lene Ahlmann-Ohlsen.

Dagsorden:

1. Vedr. opfølgning på møde den 6. juni 2024

Der forelå referat af mødet.

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at udvalget på mødet i 2024 drøftede mulige ændringer af procesreglerne fra 2018. Efter en gennemgang af alle regler har nævnet besluttet ikke at foretage ændringer af procesreglerne pt. De fleste processer kører udmærket, og der ville i givet fald alene være behov for mindre justeringer. Der kan være enkelte områder, hvor der kan ske justeringer ved praksisændringer, som f.eks. procesregler om mediation og mægling § 9, hvor selve mødet i praksis ikke afholdes 10 dage efter udmeldelsen, men det gør derimod forberedelsesmødet, der foregår som telefonmøde.

Anette Gothard Mikkelsen spurgte, om der evt. er modtaget bemærkninger fra advokaternes bagland som opfølgning på sidste møde.

Fra **advokatsiden** blev det oplyst, at der ikke er modtaget bemærkninger.



2. Siden sidst, herunder drøftelse af gode erfaringer og eventuelle udfordringer

- Voldgiftsnævnet

Anette Gothard Mikkelsen oplyste:

I forhold til **bestyrelsens sammensætning** er der for nyligt sket nogle forandringer, idet direktør i Albertslund Kommune, Kristine Klæbel, har overtaget bestyrelsesposten efter Peter Holm fra Region Syddanmark. KL og Danske Regioner deles således om en plads i bestyrelsen. Juridisk konsulent Mette Nørgaard Larsen har overtaget posten som bestyrelsesmedlem for BL de næste fire år, dvs. at Henriette Mygind Krempel er udtrådt. Bestyrelsen har netop valgt advokat Klaus Kastrup-Larsen som det medlem, nævnet selv udpeger, og som skal være advokat – dvs. at advokat Trine Overby Laursen udtræder efter 6 år.

Om Klaus Kastrup-Larsen både kan være bestyrelsesmedlem og medlem af kontaktudvalget vil være op til Danske Advokater at beslutte. Det blev oplyst, at der ikke umiddelbart er bemærkninger hertil fra Danske Advokaters side.

Der vil efter sommerferien komme en **justering af priserne** ved VBA i forhold til honorarer, dvs. både for voldgiftsdommere, opmænd, mediatorer og mæglere mv. Den gældende honorarpolitik er fra 2021, og der er fundet behov for en prisregulering i lyset af den generelle prisudvikling i samfundet. Honorarpuljen forøges således med omkring 20 %. Puljen blev i øvrigt sat ned med 20 % i 2021, hvor også fordelingen mellem dommerne blev justeret. Der vil også blive indført nye retningslinjer for honorar ved forlig og for løbende honorar ved procesafgørelser. Dvs. at depotet også vil blive reguleret løbende i takt med, at der bruges af det allerede indbetalte depot til at afregne formandens honorar for afgørelse af løbende tvister.

Dette skal bl.a. ses i lyset af den statistik, der indgår i statistikhæftet om antallet af afgørelser under forberedelsen af sagerne. Desværre er der fortsat tale om meget høje tal.

Der vil også komme en ændring i forhold til beregneren for serviceafgiften på hjemmesiden, hvor der har vist sig en fejl i de helt store sager. Et procentvist fald i serviceafgiften skulle have været interpoleret.

Som svar på spørgsmål om dommernes honorar oplyste **Michael Rekling**, at den nye ordning indebærer, at dommerne honoreres for det yderligere arbejde, der ligger i at træffe større procesafgørelser, dvs. at beløbet ikke fratrækkes det endelige honorar. Den almindelige løbende forberedelse indgår i det almindelige honorar.

Michael Rekling oplyste:

I forhold til **dommerkollegiets sammensætning** er der også sket en række forandringer det seneste år. Sidste år startede en ny valgperiode for dommerkollegiet den 1. maj 2024, og dommerkollegiet kom op på 23 dommere.

Siden er Henrik Gunst Andersen, Ulla Staal og Ole Græsbøl Olesen imidlertid udtrådt af dommerkollegiet pga. pensionering, ligesom landsdommer Louise Saul har tilkendegivet, at hun ønsker at udtræde. Finn Morten Andersen fra Østre Landsret udtrådte ved udgangen af 2024.

Desuden gik landsdommer Mogens Heinsen pludselig bort den 13. oktober 2024. Han var en meget dygtig og vellidt dommer både blandt nævnets brugere og personalet.

Voldgiftsnævnet anmodede derfor den 29. oktober 2024 om udpegning af yderligere 4 dommere fra Østre Landsret. Henset til udviklingen i sagerne og forventninger til fremtiden var der ikke behov for yderligere dommere fra Vestre Landsret.

Den 10. december 2024 blev landsdommerne Jon Fridrik Kjølbro, Steen Mejer, Michael Kistrup og Tine Vuust udpeget som nye medlemmer af dommerkollegiet. Der er herefter 21 dommere i dommerkollegiet.

Landsdommer Michael Ellehauge er siden skiftet fra Veste Landsret til Østre Landsret.

Denne sammensætning dækker behovet i sagerne bortset fra, at der fortsat – som tidligere drøftet – er visse udfordringer i de helt store sager med mange dages hovedforhandling. Voldgiftsretten kan i disse sager besættes med dommere, men ikke med aktive højesteretsdommere. Højesteretsdommerne bliver på sagerne så længe som muligt, selvom det fra begyndelsen står klart, at de ikke kan medvirke ved hovedforhandling med mange dage. Det er dog tendensen, at mange sager forliges inden hovedforhandlingen.

Der er pt. 5 højesteretsdommere i dommerkollegiet. 3 af disse dommere går på pension ultimo 2027 og primo 2028, dvs. Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen og Michael Rekling selv.

Siden sidst er der desuden i november 2024 vedtaget nye **interne retningslinjer vedr. processen for udpegning af juridiske dommere i de konkrete sager**, der erstatter tidligere retningslinjer fra 2014.

Retningslinjerne afspejler både det generelle udgangspunkt vedrørende tildeling af sagerne i forhold til økonomi og geografi og fastlægger, hvornår præsidentformanden



skal godkende udpegningen direkte og på forhånd, og hvornår nævnet kan udpege den juridiske dommer efter bemyndigelse. Der sker altid forelæggelse for præsidentformanden ved principielle sager og sager over 30 mio. kr. samt forud for evt. udmeldelse af pensionerede dommere og såkaldt eksterne dommere.

De fleste fratrådte dommere fortsætter efter deres udtræden både med at afslutte tildelte voldgiftssager og hjælpe med voldgiftssager, hvor det ikke er muligt for dommere fra dommerkollegiet at påtage sig sagerne, herunder pga. langvarige hovedforhandlinger.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at antallet af indkomne voldgiftssager har været nogenlunde stabil de senere år med omkring 280 sager, mens der er en nedgang i antallet af sager om syn og skøn (A-sager). Fra 2023 til 2024 faldt antallet med 24 %, dvs. fra 295 sager til 225 sager, ligesom det er faldet med 33 % i 2025 målt i forhold til samme periode i 2024. Til og med maj er der modtaget 83 A-sager. Der ses en stigning i antallet af forligte sager, hvor alene 27 % af sagerne sluttede med en kendelse i 2024, mens der f.eks. i 2022 var tale om 41 %. Også forlig indgået efter berømmelsen er steget til 24 % i 2024 mod 17 % i f.eks. 2022.

Der var en kort drøftelse af den mulige baggrund for det markante fald i antallet af sager om syn og skøn.

Advokatsiden bemærkede, at processen i sagerne er blevet langsom på grund af mange tvister om temaer mv. Det kunne måske skyldes for mange høringer i sagerne. De tidligere udfordringer i sekretariatet med lang sagsbehandlingstid for afgørelser synes at være rettet op. Der er måske en øget tendens til forlig også i disse sager. Det blev også anført, at mange syn og skøn indeholder komplicerede faglige emner og problemer, hvorfor de vil være mere komplekse og tidskrævende end tidligere.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at bemandingen i dag er, som den skal være, og at en meget stor del af juristernes arbejde vedrører sådanne afgørelser. Sagerne søges fremmet hurtigst muligt, men afgørelserne kan være meget omfattende og komplekse og vil derfor også tage tid for sekretariatet. Statistikken viser, at antallet af afgørelser i 2024 var højere end i 2023. I 2024 traf sekretariatet ca. 250 afgørelser, mens der var tale om ca. 225 afgørelser fra voldgiftsretternes side. Voldgiftsnævnet har stor fokus på, hvordan vi kan fremme processen, men det opleves vanskeligt at undlade høringer, idet det modsat skaber stor frustration og klagepunkter, hvis advokaterne f.eks. ikke får adgang til at komme med bemærkninger til forhold, der ikke tidligere har været anført.

Der var enighed om at appellere til, at advokaterne søger at løse deres uenigheder selv og altid overvejer, om forholdet er alvorligt nok til, at der skal gøres indsigelse.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste om arbejdet med **digitalisering i VBA**, idet der særligt arbejdes med justeringer og tilpasninger af **VBA Portalen**. Der er alene 10



ældre sager, der ikke anvender portalen. Det er blevet lettere at oprette B-sager, hvilket er sket som følge af klager over, at det er mere besværligt at anlægge en sag i portalen end at sende en mail. Der arbejdes på muligheden for at uploade zipfiler, således at f.eks. en folder med fotografier kan indgå som ét bilag.

Der arbejdes desuden på at **installere nyt IT**, højttalere, skærme og kamera i alle mødelokaler på Vesterbrogade, således at retsmøderne bedre kan gennemføres delvist digitalt – dvs. med afhøring af evt. vidner over Teams eller forevisning af bilag. Der anvendes samme system som i Østre Landsret.

VBA er også begyndt arbejdet med **AI**, som testes internt i første omgang. Der er både tale om juridisk informationssøgning og brug af lukkede ”workspaces”, hvor medarbejdere og dommere i et sikkert system kan lægge f.eks. bilag eller skrifter ind. Bestyrelsen har besluttet, at firmaet Pandektes, der er godkendt som juridisk databehandler, kan modtage kendelser på lige fod med Karnov og Djøf Forlag med henblik på offentliggørelse i anonymiseret form, hvis parterne har givet tilsagn om offentliggørelse.

Der vil også snarest blive tilbudt et nyt program til medarbejdere og dommere – **Proceedy**. Tanken er at det skal have en tilknytning til VBA Portalen, hvor man let kan flytte dokumenterne og arbejde i dem digital, dvs. lave gule markeringer, digitale kommentarer og tidslinjer.

Vi arbejder desuden på at skabe et sikkert API, hvor portalens brugere efter ansøgning kan få tilladelse til at eksportere dokumenter fra portalen til andre softwareprogrammer, for eksempel for at lave bilagssamling eller ekstrakt. Løsningen skal svare til at eksportere dokumenter til en e-mail, som man kan i dag.

Herudover pågår der digitalisering af nævnets **økonomisystem**, som ikke får betydning for brugerne bortset fra, at fakturaer skal sendes med e-mail og ikke uploades i portalen. VBA sikrer, at fakturaerne efterfølgende uploades i portalen, således at parterne har adgang til dem.

Nævnet har det seneste år arbejdet med et større **CV-projekt**, hvor skønsmand med ældre CV’er er anmodet om at opdatere deres CV og justere indholdet efter nævnets retningslinjer. Alt i alt har vi fået ca. 300 opdaterede CV’er i databasen, og flere skønsmand har i processen besluttet at stoppe eller er ikke vendt retur med nyt CV. Dermed har vi i dag 636 skønsmand over hele landet i databasen.

Niels W. Kjærgaard bemærkede, at mange CV’er ikke er oplysende nok om specifikke kompetencer, og at det ikke findes tilstrækkeligt, at nævnet oplyser, at man



har talt med skønsmanden om, hvorvidt en bestemt kompetence besiddes. Mange skønsmænd synes desuden at være eksperter i det hele.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at der i VBA arbejdes med generelle CV'er, således at der ikke udarbejdes konkrete CV'er tilpasset den enkelte sag. Ikke alle oplysninger og detaljer kan medtages i et generelt CV, men nævnet gennemgår altid spørgsmålene og parternes ønsker til kompetencer med skønsmændene. Der appelleres derfor til, at det også tillægges vægt, når nævnet oplyser, hvad skønsmændene kan, selvom det ikke står i CV'et. Hvis der skal udarbejdes CV'er fra sag til sag, skal der påregnes en noget længere sagsbehandlingstid.

Også i 2025 afholdes **intro-møder og dialogmøder** med skønsmænd både i VBA og i Aarhus. Der arbejdes på at udvikle videomateriale og afholdelse af webinarer. Der afholdes også dialogmøder for faglige dommere, sagkyndige, opmænd, mediatorer og mæglere.

- Danske Advokater

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at der på forhånd er modtaget nogle emner, der er sat på som særskilte punkter til dagens møde. Måske der er modtaget andre spørgsmål.

Fra **advokatsiden** blev det anført, at der ikke er modtaget indspark til dagens møde fra andre entrepriseadvokater. Det vil blive overvejet at tage muligheden op i relevante fora under Danske Advokater, f.eks. i faggrupper, der beskæftiger sig enterprise og konkurs.

Det blev anført, at der ikke generelt høres om negative oplevelser i forbindelse med brugen af Voldgiftsnævnet. Den gamle omtale om "Fordelingsnævnet" er også forstummet, idet det jævnligt forekommer, at én af parterne vinder eller taber fuldt ud.

Michael Rekling bekræftede, at det kan opstå sådanne fortællinger, hvor han hørte om en advokat, der altid fik medhold i sine sager ved Voldgiftsnævnet. Efter et opslag i TBB kunne det konstateres, at udsagnet ikke var korrekt.

Niels W. Kjærgaard anførte, at der i sager med konkurs, inden sagen er anlagt, synes at være udfordringer mellem AB-procesreglerne og konkurslovgivningen. Efter procesreglerne er der 4-ugers karenstid for voldgiftssagens anlæg fra opfyldelse af løsningstrappen, mens man ikke kan vente så længe i tilfælde, hvor man har et krav mod et konkursbo.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at sådanne situationer med en form for umulighed forventes løst i praksis, hvilket f.eks. også gælder forhandlingstrappen ved konkurs.



Michael Melchior spurgte, om voldgiftsrettens sammensætning kan ændres, hvis en adcitation indebærer, at der er behov for andre faglige kompetencer end dem, som allerede udmeldte faglige dommere besidder.

Michael Rekling oplyste, at voldgiftsrettens medlemmer ikke kan skiftes ud, og at der skal meget til, før et medlem måtte beslutte selv at udtræde efter reglerne herom. Det synes at være meget sjældent, at behovet ville kunne opstå, da de faglige dommere ofte har en bredere profil og ikke skal agere fageksperter på samme måde som en skønsmand.

Niels W. Kjærgaard spurgte, om der fortsat opleves en dårlig tone og skæld ud fra nogle advokaters side. **Lene Ahlmann-Ohlsen** oplyste, at det stort set ikke forekommer mere.

3. Sagsbehandlingen i sekretariatet

Drøftelse af diverse emner i forhold til Voldgiftsnævnets sagsbehandling, herunder fremdrift i sagerne, fristfastsættelser og information om sagens behandling. Bl.a. på baggrund af spørgsmål til frister ved provokationer fra advokat Klaus Kastrup-Larsen.

Anette Gothard Mikkelsen anførte, at der i det daglige er løbende dialog i sagerne med sekretariatet, hvorfor vi gerne hører evt. tilbagemeldinger. Der er meldt et punkt ind vedr. fristen ved provokationer fra advokat Klaus Kastrup-Larsen.

Advokat Klaus Kastrup-Larsen spurgte, hvorfor der altid synes sat en frist på 14 dage for evt. opfyldelse af provokationer. I mange tilfælde kan de ikke opfyldes, idet de mere er at anse som en form for ”drilleri” end reelle provokationer.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at det er sekretariatets praksis, at fristen for evt. opfyldelse af provokationer sættes ved næste frist for et skrift, hvis der fortsat skriftveksles. Efter dette tidspunkt er standarden 14 dage, men en part kan altid sige til, hvis der er brug for mere tid.

Fra **advokatsiden** blev det yderligere bemærket, at der synes at være en tendens til, at der altid ved anmodninger om fristforlængelser gives fristforlængelser med 14 dage, uanset det forudgående forløb.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at sekretariatet har fokus på styringen af frister, og at der løbende arbejdes på ”stramme op”, men at forholdet vil blive taget op i sekretariatet. Efter retningslinjerne gives ikke automatisk 14 dage, og tendensen kan ikke genkendes. Derimod skal parten oplyse om behovet for dage og begrunde det, ligesom der tages højde for tidligere frister og det relevante regelsæt, hvor nogle regelsæt opererer med meget kort frister.



4. Fastsættelse af sagsomkostninger i voldgiftssager

Drøftelse af praksis ved fastsættelse af sagsomkostninger, herunder primært fordelingen mellem parterne. På baggrund af forslag fra advokat Michael Melchior.

Advokat Michael Melchior anførte, at det opleves, at sagsomkostningsafgørelser er meget lidt begrundede og ikke hænger sammen med sagens resultat. Hvis en part har vundet 85 %, bør hver part ikke henvises til at afholde egne omkostninger. Ønsket er at også denne del af kendelserne i højere grad begrundes.

Michael Rekling bemærkede, at det er svært at kommentere generelt, men at der ved afgørelsen ikke nødvendigvis alene lægges vægt på beløb, men også på hvad der har fyldt mest. Hvis advokaterne ønsker mere fokus på emnet, bør advokaterne bruge mere tid på at hjælpe retten under sagen, herunder hvis der har været omfattende syn og skøn eller hvis der har været en oplevelse af training af sagen. F.eks. kunne også advokatens eget tidsforbrug oplyses.

5. Voldgiftsnævnets konference den 8. oktober 2025

Oplysning om konferencen og formålet. Der er link til programmet [her](#).

Anette Gothard Mikkelsen oplyste, at **udvalget i 2024** drøftede udbyttet af konferencen i 2023, og der var enighed om, at den talte en gentagelse.

Der er derfor nu arrangeret en ny konference den 8. oktober 2025 med fokus på syn og skøn og opmandsafgørelser/mediation/mægling. Programmet findes på nævnets hjemmeside.

Denne gang er der et mere afgrænset fokus end i 2023, hvor alle sagstyper blev drøftet. Der er pt. 150 tilmeldte. Vi ved også fra tilbagemeldingerne, at der også lægges stor vægt på selve mødet mellem de forskellige aktører – parter, skøns mænd, advokater og dommere og muligheden for at tale mere uformelt på tværs af rollerne.

6. Evt.

Michael Melchior appellerede til, at nævnet alene anvender uddannede mediatorer og mæglere.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at der som udgangspunkt stilles krav om, at mediator er uddannet mediator, mens det kan forekomme, at mæglere ikke har uddannelsen, hvis parterne ønsker en meget fagspecifik profil. Men målet er, at også mæglere er



uddannede som mediatorer, således at processerne i mediation og mægling i al fald til en start vil ligne hinanden.

Der blev også opfordret til, at den sagkyndige og opmanden fremover gives hjemmel til at tage stilling til sagsomkostninger.

Lene Ahlmann-Ohlsen oplyste, at det netop var et af de punkter, der skulle drøftes ved en evt. ændring af 2018-procesreglerne, der imidlertid er udskudt for nærværende. Reglerne er således fortsat, at den sagkyndige og opmanden alene tager stilling til fordelingen af omkostningerne forbundet med nævnets behandling af sagen.

Klaus Kastrup-Larsen bemærkede, at det kan diskuteres, om det er en god ide eller ikke.